

تاثیر گسست نسلی بر عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی خراسان شمالی

لیلا سلیمانی^۱، طیبه سلیمانی^۲، علی محزون^۳

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد بجنورد.

^۲ کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه پیام نور گناباد.

^۳ کارشناس ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه پیام نور بابل.

نام نویسنده مسئول:

لیلا سلیمانی

چکیده

این پژوهش به بررسی تاثیر گسست نسلی بر عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی خراسان شمالی می پردازد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی - همبستگی می باشد. جامعه آماری کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۸ در نظر گرفته شد که تعداد آنها برابر با ۴۴۳۷ نفر گزارش شد. نمونه آماری پژوهش نیز با توجه به جدول مورگان ۳۵۳ نفر برآورد شد. که این تعداد پرسشنامه به صورت نمونه گیری تصادفی ساده بین دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد توزیع شد. جهت سنجش گسست نسلی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. جهت سنجش عاطفه نسبت به دانشگاه از پرسشنامه برگرفته از پژوهش بیان فر (۱۳۹۶) استفاده شد و برای بررسی عملکرد تحصیلی دانشجویان از پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (EPT) استفاده شده است. داده های حاصل از این پرسشنامه ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Smart PLS 2 از روش معادلات ساختاری و تحلیل عاملی تاییدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل از فرضیه ها نشان داد گسست نسلی ۵۴ درصد از تغییرات متغیر عاطفه نسبت به دانشگاه و ۶۰٫۹ درصد از تغییرات متغیر عملکرد تحصیلی در دانشجویان را تبیین می کند. میزان ضریب همبستگی بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه برابر با ۰٫۴۶۱- و میزان ضریب همبستگی بین گسست نسلی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان برابر با ۰٫۵۴۶- می باشد.

واژگان کلیدی: گسست نسلی، عاطفه نسبت به دانشگاه، عملکرد تحصیلی.

مقدمه

دنیای امروز دنیای تغییرات سریع و عمده است. تغییرات سریع اجتماعی، فرهنگی و علمی طی قرن گذشته، علاوه بر آثار و پیامدهای مختلف فرهنگی، اجتماعی و سیاسی که در برداشته، تغییراتی نیز در خانواده‌ها، به ویژه روابط بین والدین و فرزندان به وجود آورده است که این امر گاهی منجر به فاصله گرفتن و ارتباطات ضعیف بین آنان شده است از آنجایی که روابط بین والدین و فرزندان پیوسته در حال تغییر است، این تغییر و دگرگونی در سنین نوجوانی و جوانی با سرعت بیشتری انجام می‌گیرد و باعث ایجاد فاصله بین والدین و فرزندان می‌شود. در این دوران فرزندان خواستار تغییر روابط والدین با خود هستند و والدین با توجه به شرایط خاص تربیتی خود، خواستار تغییر الگوهای رفتاری فرزندان هستند (آزادارمکی، ۱۳۸۳: ۹). جامعه ایرانی در دوران کنونی حیات تاریخی خود، بیش از هر عصر و دوران دیگری، مستعد شکفتن «شکاف‌ها و تضادها» و روییدن «نهال‌هایی هویتی و اندیشگی» گوناگون است. جامعه ایرانی جامعه‌ای در حال گذار است. جامعه‌ای در حال گذار استعداد بیشتری برای تولید شکاف دارد. جامعه در حال گذار هم وام‌دار شکاف‌های جامعه سنتی و هم باردار شکاف‌های جامعه مدرن است. شاید مهم‌ترین ایجاد شکاف نسلی در ایران امروز را، در سیمای جوان بودن به تصویر و تحلیل کشید. از آنجایی که زندگی اجتماعی دائماً دستخوش تحول و دگرگونی است و نسل جوان، نسلی است که فراتر از قالب‌های سنتی، دیگر گونه می‌اندیشد و عمل می‌کند، تقابل بین نسل گذشته و نسل جوان شکل گرفته و تضاد کهنه و نو معنا می‌یابد (تاجیک، ۱۳۸۶: ۱۵). اگر در جریان اجتماعی کردن کودکان، نوجوانان و جوانان، فرهنگ یک جامعه تا حد مطلوبی از نسلی به نسل دیگر منتقل شود و باز تولید فرهنگی به نحو احسن انجام پذیرد، میزان اشتراک فرهنگی بین دو نسل بالا می‌رود و اختلاف فاحشی بین دو نسل به وجود نمی‌آید. در حالی که امروزه مشاهده می‌گردد به دلیل عدم توازن بین نسل‌ها بر الگوی فکری، اغلب نسل‌های جوان‌تر به ارزش‌های جدید و پیشرفت تکنولوژیکی و مدرن تمایل دارند و تمایل کمتری به ایده‌ها و ارزش‌های سنتی نسل قدیم دارند. والدینی که به ارزش‌های سنتی اصرار دارند، می‌خواهند فرزندان آنها همانند نحوه‌ای که خودشان به وسیله والدین‌شان رشد یافته‌اند، بزرگ شوند. در این حالت، اگر نسل قدیمی‌تر به ارزش‌ها و ایده‌های قدیمی خود پافشاری کنند، فاصله شگرفی در الگوهای فکری دو نسل ایجاد می‌شود (ایشاق فاین^۱، ۲۰۱۰).

موضوع گسست نسلی^۲ از دیر باز از سوی علمای اجتماعی به ویژه روان‌شناسان، روان‌شناسان اجتماعی، مردم‌شناسان فرهنگی، علمای سیاسی و جامعه‌شناسان بحث و بررسی شده است. گسست ارزشی درون خانواده و بین نسل‌ها زمانی اتفاق می‌افتد که انتقال فرهنگی با مشکل روبه‌رو شود. از آنجا که انتقال فرهنگی بین انتقال کامل، یعنی بدون هیچ تفاوتی میان والدین و فرزندان و انتقال کاملاً ناقص، یعنی بدون هیچ گونه تشابه بین این دو نسل قرار دارد، اگر به هر یک از این دو شکل صورت گیرد، نوعی آسیب برای جوامع به شمار می‌آید، چرا که انتقال کامل اجازه نوآوری و تغییر و واکنش به موقعیت‌های جدید را به نسل جدید نمی‌دهد و در این صورت نسلی نو با مفهوم واقعی جامعه‌شناختی، که دارای تفاوت‌ها و نگرش‌های خاص خود باشد، پدید نمی‌آید. انتقال کاملاً ناقص هم اجازه کنش هماهنگ بین نسل‌ها را نمی‌دهد (موسوی، ۱۳۹۱: ۵۳).

یکی از مسائلی که امروزه در حوزه آسیب‌شناسی خانواده به شدت مطرح است مسئله شکاف نسلی میان والدین و فرزندان به منزله نسل دیروز و نسل امروز است. به عبارتی، ساختار روابط بین والدین و فرزندان، در خانواده هسته‌ای مدرن، دستخوش دگرگونی بنیادین شده است. در خانواده معاصر به دلایل علی چون فرد گرایی، اهمیت یافتن حقوق فردی، کاهش اقتدار والدین و افزایش سریع و وسیع دسترسی به ارتباطات جمعی کودکان و نوجوانان فاصله بیشتری با والدین پیدا کرده‌اند. موج مدرنیزاسیون که آموزش همگانی، گسترش رسانه‌های جمعی و بسیار موارد دیگر را با خود به همراه آورده بود موجب افزایش آگاهی‌های عمومی نسل جدید شد و حوزه ارتباطات انسانی و اجتماعی آن‌ها را وسیع کرد (زمانیان، ۱۳۸۷: ۱۰). در اهمیت گسست نسلی می‌توان گفت که در جامعه جدید از یک سو تأکید بر ارزش‌های فردگرایانه باعث پیشرفت جامعه شده است و از سوی دیگر، تبعاتی مثل انواع انحرافات اجتماعی را در پی دارد. این در حالی است که به نظر روبرت طی سال‌های اخیر تفاوت شایان ملاحظه‌ای میان ارزش‌های جوانان با والدین مشاهده می‌شود. همچنین در دهه‌های اخیر موج مدرنیزاسیون که آموزش همگانی، گسترش رسانه‌های جمعی و بسیاری موارد دیگر را به همراه آورده و موجب افزایش آگاهی‌های عمومی نسل جدید شده و حوزه ارتباطات انسانی و اجتماعی آن‌ها را وسیع‌تر کرده است (محمدی، ۱۳۸۸: ۱۴۶). مفهوم گسست نسلی به عنوان رایج‌ترین مفهوم و مسئله اجتماعی تعیین شده است. طبق تعریف فرهنگ لغت معین، نسل به معنای زاده، فرزند، ذریه و دودمان می‌باشد. گرتزل^۳، چهار مفهوم متفاوت از نسل ارائه می‌دهد، نسل همانند یک اصل و پایه نسب خویشاوندی، نسل همچون افراد هر دوره، نسل همچون مرحله زندگی و نسل همچون دوره تاریخی (محسنی تبریزی و همکاران، ۱۳۸۹: ۵۲-۵۳). تعاریف بسیاری از نسل شده است اما توافق کاملی در مورد آن وجود ندارد؛ زیرا

1. Ishaque, F

2. Generational Breakdown

3. Gratezel

مفهوم بسیار انعطاف پذیر است. می توان گفت یک نسل عبارت است از فاصله میان والدین با فرزندانشان، از اینرو شاهد سه نسل در هر دوره هستیم که شامل اجداد، پدران و فرزندان می باشند (چیت ساز قمی، ۱۳۸۶: ۸۸).

از لحاظ رویکرد و روش مواجهه نسل ها با یکدیگر سه وضعیت قابل تعیین است: الف) پیوند و تداوم نسل ها ب) گسست و انقطاع نسل ها ج) تقابل و رویارویی نسل ها (طیسی، ۱۳۸۸: ۶۴). دور شدن تدریجی دو یا سه نسل پیاپی از یکدیگر از حیث جغرافیایی، عاطفی، فکری و ارزشی، وضعیتی می آفریند که اصطلاحاً گسست نسلی نامیده می شود (سلیمانپور عمران، ۱۳۹۶: ۷۰). انقطاع نسل ها زمانی صورت می گیرد که تحولات زیربنایی یا فکری و اندیشه ای در جامعه ای رخ دهد. زمانی که پارادایم ها بویژه پارادایم های معرفتی تغییر کند با انقطاع مواجه می شویم. البته انقطاع سیر آرامی دارد و زمانش طولانی و سیر آن کند است. شکاف های قالب در جامعه را می توان به صورت شکاف میان مردم و حاکمیت، شکاف میان فقیر و غنی، شکاف میان گفتمان مسلط و مقتضیات زمانه و شکاف میان تقاضای نسل جوان و نسل گذشته تصویر کشید. مقوله شکاف و اختلاف بین نسلی از مصادیق و توابع گذار از جامعه سنتی به مدرن است و در آن، فرهنگ نوین جامعه در تعارض با فرهنگ غالب بزرگان جامعه قرار می گیرد، این امر بویژه جوامعی را که با تحولات سریع اجتماعی و تقابلات سیاسی و اجتماعی مواجه می گردند، بیشتر مستعد پدیداری شکاف در میان نسل ها می سازد (ساروخانی و صداقتی فرد، ۱۳۸۸: ۸).

امروزه آنچه به عنوان گسست نسل ها از ناحیه آن احساس خطر می شود گسست تعارضات ارزشی بین والدین و فرزندان است که اذهان اندیشمندان، برنامه ریزان و حتی توده مردم را نگران کرده است. شواهد حاکی از آن است که در سال های اخیر به تدریج چالش بین والدین و فرزندان گسترش یافته است. اگر فاصله و جدایی بین اعضای خانواده عمیق شود، به تعارض بین نسل ها که همان شکاف نسلی است می انجامد. از آن جا که جامعه همیشه در مسیری رو به پیشرفت و در حال گذار است، باید توجه به مقتضیات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی هر جامعه ای این تأثیرات متفاوت خواهد بود (معیدفر، ۱۳۸۳: ۵۷). گسست نسلی زمانی شروع می شود که آهنگ تغییر جامعه شدت گیرد. البته این شتاب در ایران محصول سازکاری درون زا نبوده، بلکه محصول برخورد نظام اجتماعی بومی با نظام اجتماعی، فرهنگی و عقلانی بود که از غرب آمده است (آقاجری، ۱۳۸۲: ۱۵۵). هر چند ممکن است تا حدودی فاصله و گسست نسلی در هر جامعه ای یافت شود و امری طبیعی باشد، اما بی توجهی به این امر و عدم تلاش برای کم کردن فاصله و شکاف نسلی میان نسل جوان و سایر نسل ها، می تواند پیامدهای ناگواری برای جامعه، به ویژه خانواده ها به دنبال داشته باشد. مطالعات نشان می دهد که قضاوت ساده و منفی درباره اختلافات خانوادگی و بین نسلی، نه تنها با واقعیات موجود در زندگی خانوادگی تطبیق نمی کند، بلکه ممکن است خود یکی از عوامل مشکل آفرین موجود در بین خانواده های بسیاری باشد. بدین معنا که خانواده هایی که این تصویر نادرست را دارند که، وجود اختلاف نظر و حتی تعارض در خانواده میان آنان و فرزندانشان و بالعکس، منحصر به فرد است و ممکن است خانواده خود را، یک خانواده ناسالم و غیر قابل تحمل تلقی کنند. در نتیجه، آن را رها کرده و یا اقدام به از هم پاشیدن خانواده خود کنند. در حالی که، اگر بدانند اساساً روابط افراد و بین اعضای خانواده تنش را اختلاف برانگیز است و کم و بیش شامل همه خانواده ها می باشد، سعی می کنند مشکلات موجود را بیش از پیش تحمل کنند. همچنین اگر اعضای خانواده بدانند که تا حدی اختلاف و تعارض در خانواده، میان والدین و فرزندان نه تنها بد نیست، بلکه برای رشد خود آنان ضرورت دارد و باید با نگاه مثبت به آن نگریده شود و به جای کوشش در حذف و از بین بردن آن، سعی در بهره برداری مثبت از آن نموده و راه کنار آمدن و مهار کردن و مدیریت اختلافات را فراگیرند و از آن برای شناخت بهتر یکدیگر و رشد فکری و اخلاقی و فضای خود بهره برداری مثبت کنند. علاوه بر این، هر چه در یک جامعه، تغییرات اجتماعی سریع تر، وسیع تر و عمیق تر روی دهد، فاصله بین دو نسل، والدین و فرزندان بیشتر شده و اختلافات و مسائل بین نسلی بیشتری وجود خواهد داشت. نسل جدید برای تأمین نیازهای گوناگون خود، از جمله به دست آوردن دانش، اطلاعات، سبک و وضعیت زندگی، طرز تفکر و بینش، به راحتی نمی تواند نسل قبل را الگوی خود قرار دهد و از آن در زمینه های فوق تبعیت کند و نیاز به الگوهای دیگری در خارج از خانواده دارد. در بسیاری از موارد هم جریان بر عکس است. این یعنی شکاف نسلی، یعنی ناکارآمد بودن فرهنگ نسل قدیم برای نسل جدیدتر. یعنی وجود تفاوت های بارز در نگرش و تفکر و رفتار میان این دو نسل (پناهی، ۱۳۸۸: ۱۱۰). با ارتباط نزدیک و صمیمانه با نسل جوان، شناسایی نیازها و انتظارات آنان، و تلاش در جهت بهینه سازی روش ها و شیوه های تربیتی، و... می توان از اختلافات میان فرزندان با خانواده ها، فاصله و گسست نسلی نسل جوان با سایر نسل ها و پیامدهای منفی آن تا حدودی جلوگیری نمود.

علاوه بر مفهوم گسست نسلی، مفهوم عاطفه نسبت به دانشگاه از جمله مفاهیمی است که در آموزش عالی و در بین دانشجویان کمتر مطرح بوده است. عواطف یکی از جنبه های رفتار انسان است که نقش مهمی در زندگی انسان ها دارد. بعضی از دانشمندان مانند داروین بر این نکته تأکید می کنند که عواطف برای بقاء انسان سودمند می باشد که فعالیت های آنان را به سوی هدفی متوجه می سازد و بدین ترتیب، انسان را وادار به انجام کارهایی که جهت بقاء وی سودمند می باشد و از انجام کارهایی که جهت بقاء او مضر است، آگاه می سازد (لطف آبادی، ۱۳۸۳). واتسون و تلگن (۱۹۸۵) عواطف را به دو بعد عاطفی پایه تقسیم بندی می کند یکی عاطفه منفی است. بدین معنی که شخص تا چه میزان احساس ناخرسندی و ناخوشایندی می کند. عاطفه منفی یک بعد عمومی از یأس درونی و عدم اشتغال به کار لذت بخش است که به دنبال آن حالت های خلقی اجتنابی از قبیل خشم، غم، تنفر، حقارت، احساس گناه، ترس و عصبانیت پدید می آید. از سوی دیگر، عاطفه مثبت

حالتی از انرژی فعال، تمرکز زیاد و اشتغال به کار لذت بخش می باشد. عاطفه مثبت در برگزیده طیف گسترده ای از حالت های خلقی مثبت از جمله شادی، احساس توانمندی، شور و شوق، تمایل، علاقه و اعتماد به نفس است. پژوهش های مختلفی نشان داده اند که عوامل کامیابی و موفقیت افراد ناشی از احساسات و عواطف مثبتی است که آنان در خود ایجاد می کنند. در مقابل، افراد ناموفق کسانی هستند که احساسات و عواطف منفی را در خود پرورش می دهند. عاطفه مثبت نشان دهنده ی تعاملات لذت بخش فرد با محیط می باشد که به طبع آن فرد احساس فعال بودن و شور و اشتیاق را در خود می یابد. در حالی که عاطفه منفی نشان دهنده تعاملات منفی با محیط و آشفتگی ذهنی در سطح بالا برای فرد است (واتسون^۴ و همکاران، ۲۰۰۹).

از دیگر متغیرهایی که در پژوهش حاضر سعی بر آن است تا تاثیر گسست نسلی بر آن سنجیده شود، عملکرد تحصیلی دانشجویان می باشد. میزان موفقیتی که دانشجو در امر تحصیل می تواند کسب کند یکی از مهمترین دغدغه های هر نظام آموزشی است. عملکرد تحصیلی در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است؛ بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد دانست که عملکرد تحصیلی فراگیران آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. مسأله موفقیت و عدم موفقیت در امر تحصیل از مهمترین دغدغه های هر نظام آموزشی است. موفقیت و بهبود عملکرد تحصیلی در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است. در واقع عملکرد تحصیلی دانشجویان یکی از مهمترین و عینی ترین معیارها برای بررسی و ارزیابی کارایی و اثربخشی نظام های آموزشی است و تمامی کوشش ها و تلاشها این نظام در واقع جامه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می شود (درتاج و همکاران، ۱۳۹۵). عملکرد تحصیلی به مقدار یادگیری فرد به صورتی که توسط آزمونهای مختلف درسی سنجیده می شود، اشاره دارد (سیف، ۱۳۹۲). عملکرد تحصیلی دانشجویان می تواند متاثر از گسست نسلی و فاصله سنی و فرهنگی بین اساتید و دانشجویان شود. بنابراین بررسی و توجه به این موضوع امری ضروری به نظر می رسد. با توجه به ادبیات پژوهش محقق بر آن است تا با انجام پژوهشی با عنوان بررسی تاثیر گسست نسلی در عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی به این سوال پاسخ دهد که آیا گسست نسلی در عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان موثر است؟

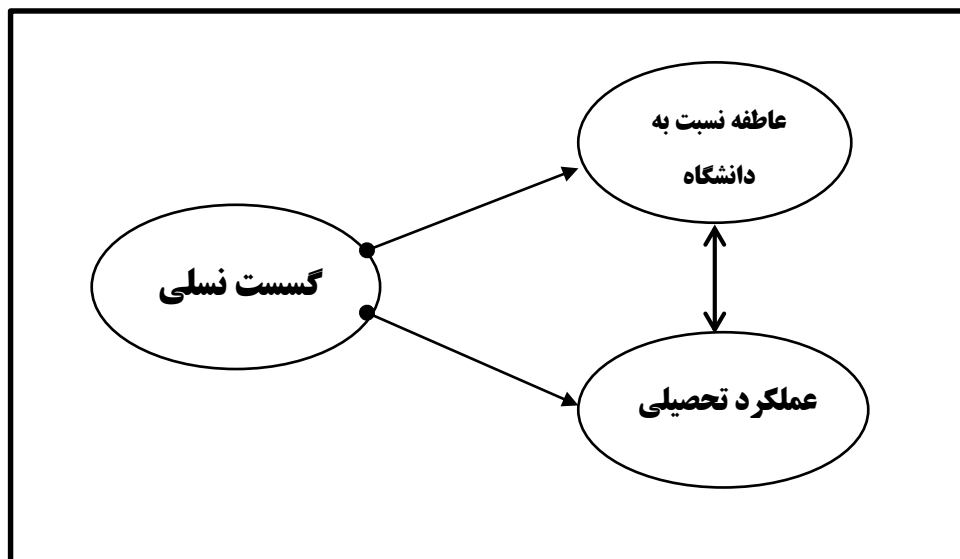
فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی: بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی اول: بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه در دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم: بین گسست نسلی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد رابطه وجود دارد.

مدل مفهومی تحقیق

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش (محقق ساخته)

روش تحقیق

روش‌های تحقیق در علوم عبارت از کلیه وسایل و مراحل جمع‌آوری منظم اطلاعات و شیوه تحلیل منطقی آن‌ها برای نیل به یک هدف است. این هدف بطور کلی کشف حقایق است به همین جهت اصولی کلی آن در کلیه علوم یک سان می‌باشد. به طور کلی هر تحقیقی براساس یک روش شناسی خاصی صورت می‌گیرد. به بیان دیگر آنچه یک محقق را در جهت رسیدن به هدف خود کمک می‌کند انتخاب یک روش شناسی مناسب و حرکت در چارچوب آن است. بر اساس موضوع و اهداف مورد مطالعه، این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی - همبستگی است. اطلاعات مربوط به مبانی نظری بر اساس روش میدانی، اسنادی، کتابخانه‌ای، اینترنتی و از طریق ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شد. جامعه آماری در این پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۸ در نظر گرفته شد که تعداد آنها برابر با ۴۴۳۷ نفر گزارش شد. نمونه آماری پژوهش نیز با توجه به جدول مورگان ۳۵۳ نفر برآورد شد. که این تعداد پرسشنامه به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده بین دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد توزیع شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه‌ها به شرح زیر می‌باشد.

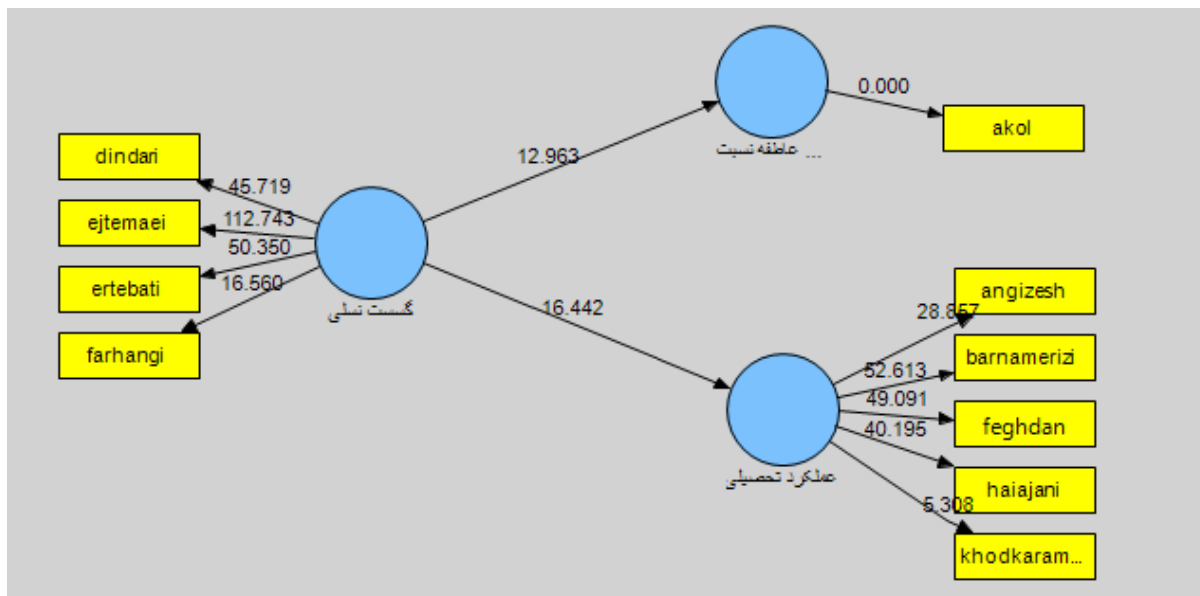
جهت سنجش گسست نسلی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. این مقیاس ۳۷ آیتمی می‌باشد. پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً موافقم، ۵؛ موافقم، ۴؛ تا حدی ۳؛ مخالفم، ۲؛ کاملاً مخالفم، ۱) می‌باشد. این پرسشنامه شامل ۶ مؤلفه گسست دینداری، گسست ارتباطی، گسست اجتماعی و گسست فرهنگی می‌باشد. جهت سنجش عاطفه نسبت به دانشگاه از پرسشنامه برگرفته از پژوهش بیان‌فر (۱۳۹۶) استفاده شد. این مقیاس ۵۰ آیتمی می‌باشد، استفاده شد. پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (کاملاً موافقم، ۵؛ موافقم، ۴؛ تا حدی ۳؛ مخالفم، ۲؛ کاملاً مخالفم، ۱) می‌باشد و سوالات ۱، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۳۰، ۳۱، ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۴۷، ۴۹ و ۵۰ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. اعتبار یا روایی با این مساله سروکار دارد که یک ابزار اندازه‌گیری تا چه حد چیزی را اندازه می‌گیرد که ما فکر می‌کنیم. برای بررسی عملکرد تحصیلی دانشجویان از پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (EPT) استفاده شده است. این پرسشنامه جهت سنجش عملکرد تحصیلی مبتنی بر پژوهش‌های فام و تیلور (۱۹۹۱) توسط در تاج (۱۳۸۳) برای جامعه‌ی ایرانی ساخته و اعتباریابی شده است. آزمون عملکرد تحصیلی قادر است با ۴۸ ماده ۵ حوزه مربوط به عملکرد تحصیلی کیفی خودکارآمدی، تاثیرات عاطفی، برنامه ریزی، فقدان کنترل پیامد و انگیزش اندازه‌گیری می‌شود. داده‌های حاصل از این پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Smart PLS 2 از روش معادلات ساختاری و تحلیل عاملی تاییدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها و آزمون فرضیه‌ها

فرضیه اصلی: بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد رابطه وجود دارد. برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از ضریب R^2 استفاده می‌شود. سه مقدار ۰،۱۹، ۰،۳۳ و ۰،۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شود (رضازاده و داوری، ۱۳۹۵: ۱۴۶). با توجه به نمودار ۵ مقدار R^2 برای سازه عاطفه نسبت به دانشگاه (۰،۲۹۱) و عملکرد تحصیلی (۰،۳۷۱) محاسبه شده است. با توجه به این که مقادیر در حدود عدد متوسط می‌باشند، مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تایید می‌سازد.

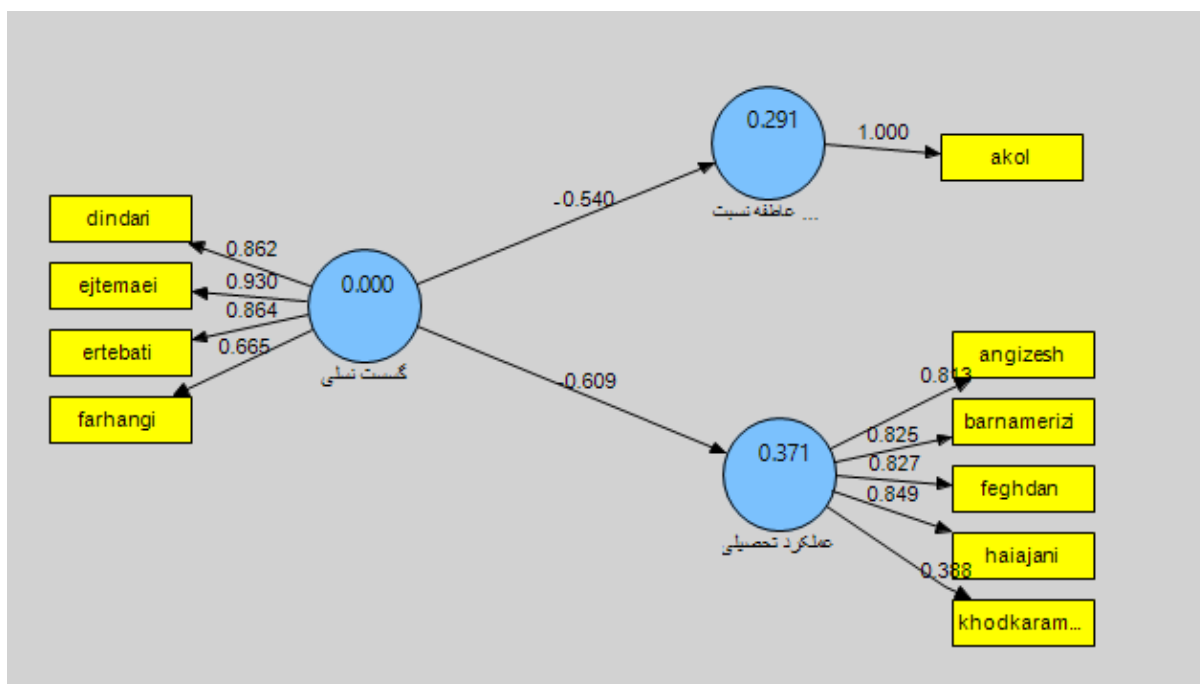
با توجه به نمودار ۱ ضریب معناداری مسیر میان متغیرهای گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه (۱۲،۹۶۳) و گسست نسلی با عملکرد تحصیلی (۱۶،۴۴۲) از ۱،۹۶ بیشتر است. این مطلب حاکی از معنی دار بودن تاثیر متغیر گسست نسلی بر عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌باشد.

همچنین نمودار ۲ شدت تاثیرات را نشان می‌دهد. با توجه به نمودار ضریب استاندارد شده مسیر میان متغیرهای گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه (۰،۵۴۰-) و گسست نسلی با عملکرد تحصیلی (۰،۶۰۹-) بیانگر این مطلب است که گسست نسلی ۵۴ درصد از تغییرات متغیر عاطفه نسبت به دانشگاه و ۶۰،۹ درصد از تغییرات متغیر عملکرد تحصیلی در دانشجویان را تبیین می‌کند. با توجه به اینکه ضریب مسیر منفی می‌باشد بین متغیرهای گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان رابطه معکوس وجود دارد و با بیشتر شدن گسست نسلی در دانشجویان، عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان کمتر می‌شود. نمودار ۱ نتایج آزمون تی فرضیه اصلی اول تحقیق را نشان می‌دهد.

نمودار ۱: نتایج آزمون تی فرضیه اصلی تحقیق

نمودار ۲ ضریب مسیر و بارعاملی فرضیه اصلی تحقیق، را نشان می‌دهد.

نمودار ۲: ضریب مسیر و بارعاملی فرضیه اصلی تحقیق

جدول ۱ نتایج مربوط به بررسی فرضیه اصلی تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۱: نتایج تحلیل فرضیه اصلی

نتیجه	عدد معناداری (آماره آزمون)	ضریب مسیر	مسیر مستقیم
تایید	۱۲,۹۶۳	-۰,۵۴۰	گسست نسلی ← عاطفه نسبت به دانشگاه
تایید	۱۶,۴۴۲	-۰,۶۰۹	گسست نسلی ← عملکرد تحصیلی دانشجویان

فرضیه فرعی اول: بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه در دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد رابطه وجود دارد. جهت انجام تجزیه و تحلیل آماری این فرضیه، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود که خلاصه اطلاعات تحلیل آزمون در مورد داده‌ها در جداول زیر نشان داده شده است.

جدول ۲: محاسبه ضریب همبستگی پیرسون بین گسست نسلی و عاطفه نسبت به دانشگاه

عاطفه نسبت به دانشگاه		گسست نسلی
سطح معنی داری	ضریب همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۱	-۰,۴۶۱	

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌گردد، میزان ضریب همبستگی بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه برابر با $-۰,۴۶۱$ می‌باشد که در سطح $۰,۰۱$ رابطه معنی دار است ($P < ۰,۰۱$). بر این اساس فرضیه فرعی اول پژوهش تایید می‌شود. با توجه به منفی بودن رابطه فوق، با بیشتر شدن گسست نسلی در بین دانشجویان عاطفه آنها نسبت به دانشگاه کمتر می‌شود.

فرضیه فرعی دوم: بین گسست نسلی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد بجنورد رابطه وجود دارد. جهت انجام تجزیه و تحلیل آماری این فرضیه، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود که خلاصه اطلاعات تحلیل آزمون در مورد داده‌ها در جداول زیر نشان داده شده است.

جدول ۳: محاسبه ضریب همبستگی پیرسون بین گسست نسلی و عاطفه نسبت به دانشگاه

عملکرد تحصیلی دانشجویان		گسست نسلی
سطح معنی داری	ضریب همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۱	-۰,۵۴۶	

جدول ۴: محاسبه ضریب همبستگی پیرسون بین مولفه‌های گسست نسلی و عاطفه نسبت به دانشگاه

انگیزش	فقدان کنترل پیامد	برنامه ریزی	تاثیرات عاطفی	خودکارآمدی	همبستگی پیرسون	گسست دینداری
-۰,۳۱۶**	-۰,۰۶۷	-۰,۰۴۶	-۰,۳۷۸**	-۰,۱۸۶*	همبستگی پیرسون	
۰,۰۰۱	۰,۴۲۷	۰,۵۳۲	۰,۰۰۱	۰,۰۴۳	سطح معنی داری	
-۰,۳۲۹**	-۰,۰۸۴	-۰,۳۷۵**	-۰,۳۷۶**	-۰,۱۹۱*	همبستگی پیرسون	گسست ارتباطی
۰,۰۰۱	۰,۱۱۹	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۲۹	سطح معنی داری	
-۰,۶۰۵**	-۰,۰۸۵	-۰,۰۳۹	-۰,۳۷۴**	-۰,۲۱۲**	همبستگی پیرسون	گسست اجتماعی
۰,۰۰۱	۰,۱۸۳	۰,۲۱۵	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	سطح معنی داری	
-۰,۲۸۳**	-۰,۰۱۴	-۰,۵۷۰**	-۰,۲۶۱**	-۰,۱۸۹*	همبستگی پیرسون	

۰,۰۰۱	۰,۰۹۱	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	۰,۰۳۹	سطح معنی داری	گسست فرهنگی
						**همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.
						*همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است.

همان طور که در جدول ۳ و ۴ ملاحظه می‌گردد، میزان ضریب همبستگی بین گسست نسلی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان برابر با ۰,۵۴۶- می‌باشد که در سطح ۰,۰۱ رابطه معنی دار است ($p < 0,01$). بر این اساس فرضیه فرعی دوم پژوهش تایید می‌شود. با توجه به منفی بودن رابطه فوق، با بیشتر شدن گسست نسلی در بین دانشجویان عملکرد تحصیلی در دانشجویان ضعیف می‌شود. همچنین بین گسست دینداری با خودکارآمدی، تاثیرات عاطفی و انگیزش رابطه معناداری وجود دارد. بین گسست ارتباطی با خودکارآمدی، تاثیرات عاطفی، برنامه ریزی و انگیزش رابطه معناداری وجود دارد. بین گسست اجتماعی با خودکارآمدی، تاثیرات عاطفی و انگیزش رابطه معناداری وجود دارد. بین گسست فرهنگی با خودکارآمدی، تاثیرات عاطفی، برنامه ریزی و انگیزش رابطه معناداری وجود دارد. بین فقدان کنترل پیامد با گسست دینداری، گسست ارتباطی، گسست اجتماعی، گسست فرهنگی رابطه ای مشاهده نشد. بین برنامه ریزی با گسست دینداری و گسست اجتماعی نیز رابطه مشاهده نشد.

بحث و نتیجه گیری

ضریب استاندارد شده مسیر میان متغیرهای گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه (۰,۵۴۰-) و گسست نسلی با عملکرد تحصیلی (۰,۶۰۹-) بیانگر این مطلب است که گسست نسلی ۵۴ درصد از تغییرات متغیر عاطفه نسبت به دانشگاه و ۶۰,۹ درصد از تغییرات متغیر عملکرد تحصیلی در دانشجویان را تبیین می‌کند. با توجه به اینکه ضریب مسیر منفی می‌باشد بین متغیرهای گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان رابطه معکوس وجود دارد و با بیشتر شدن گسست نسلی در دانشجویان، عاطفه نسبت به دانشگاه و عملکرد تحصیلی در دانشجویان کمتر می‌شود. در تبیین نتایج فرضیه فوق بیان می‌شود که ارتقاء سطح اقتصادی و پاسخگویی به بحران اقتصادی و معیشتی مردم، ترسیم برنامه‌های رسمی و غیررسمی نهادهای آموزشی، حق مداری، تکریم کرامت انسانی، افزایش رتبه و شان اجتماعی، توجه به اخلاق به عنوان عامل پیوند نسل‌ها، ترویج روابط عاطفی، انعطاف پذیری در بین نسل‌ها نسبت به یکدیگر، تولید و بازتولید کالاهای فرهنگی متناسب نظام فرهنگی و اجتماعی در جهت مقابله با این موضوع می‌باشد. پدیده گسست نسلی بیشتر یک موضوع فرهنگی، تربیتی، اخلاقی و سیاسی است. گسست نسلی هم به معنای دور شدن تدریجی دویا سه نسل متوالی از یکدیگر از حیث جغرافیایی، عاطفی، فکری و ارزشی است و این به معنای اختلافات مهم بین دونسل در تجربه ارزشها و هنجارها و بطور کلی به اختلاف و شکاف فرهنگی قابل توجه بین دونسل می‌انجامد از طرفی میزان و چگونگی استفاده جوانان و والدین از وسایل ارتباط جمعی، پیام کوتاه، پست الکترونیکی و تلفن همراه به طور کاملاً متفاوت است. جوان‌ترها بیشتر اوقات خود را با خانواده و دوستان می‌گذرانند، اما زمانی که نمی‌توانند با آن‌ها باشند از انواع مختلف وسایل یاد شده برای پر کردن اوقات خود استفاده می‌کنند. بنابراین از عوامل مهم گسست نسلی بین والدین و فرزندان می‌تواند تفکر محافظه کارانه، سیستم ارزش گذاری سنتی، کامپیوتر و رسانه جداسازی و طلاق، ازدواج مجدد و اجتماعی شدن باشند. همچنین انتقاد مسن ها از جوانان، مطالبات غیرقانونی (نامعقول) و بی‌اعتنایی به جوانان از طرف افراد مسن می‌تواند عامل گسست نسلی بین دو نسل باشد. یکی از نسل‌های که در مقابل نسل جوان می‌تواند باشد اساتید و کارکنان دانشگاه هستند که با وجود این اختلافات و تفاوت بین دو نسل جوان یا دانشجو با اساتید و کارکنان می‌تواند تاثیرات منفی در علاقه و عاطفه نسبت به دانشگاه و دانشجویان و عملکرد تحصیلی آنان ایجاد کند. نتایج فرضیه فوق با نتایج پژوهش مددلو و رسولی قراعی (۱۳۹۶)، نیازی و همکاران (۱۳۹۵) و سهراب زاده و محمدی (۱۳۹۵) همسومی‌باشد. میزان ضریب همبستگی بین گسست نسلی با عاطفه نسبت به دانشگاه برابر با ۰,۴۶۱- می‌باشد که در سطح ۰,۰۱ رابطه معنی دار است ($p < 0,01$). بر این اساس فرضیه فرعی اول پژوهش تایید می‌شود. با توجه به منفی بودن رابطه فوق، با بیشتر شدن گسست نسلی در بین دانشجویان عاطفه آنها نسبت به دانشگاه کمتر می‌شود. در تبیین نتیجه فوق می‌توان بیان کرد یکی از نمودهای کاهش عاطفه نسبت به دانشگاه را می‌توان در کاهش گرایش‌های دینی جوانان ملاحظه نمود. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین گسست دینداری در بین دانشجویان وجود دارد. بررسی این موارد نشان می‌دهد که نهاد دین در جامعه آماری مورد بررسی دچار اختلال کارکردی شده و نیاز به مطالعاتی گسترده در خصوص رابطه جوانان با مذهب احساس می‌شود. نتایج فرضیه فوق با نتایج پژوهش مددلو و رسولی قراعی (۱۳۹۶) و جباراللهی و صدیقی کمسایی (۱۳۹۲) همسو می‌باشد.

از دیگر نتایج پژوهش حاضر ارتباط گسست ارتباطی با عاطفه نسبت به دانشگاه می‌باشد. خانواده‌های ایرانی در جامعه در معرض اطلاعات و ارتباطات اینترنتی قرار گرفته و این خود عاملی برای شکاف نسلی است. گاهی گسست نسلی در خانواده به بیگانگی نسلی تبدیل شده و

نسل‌ها زبان یکدیگر را نمی‌فهمند. تمام لحظه‌های ما چه در محیط خانه و چه در محیط کار در سیطره وسایل ارتباطی قرار گرفته است. برای مثال، خانواده‌ها با گرایش‌های مختلف و نگرش‌های متفاوت از این وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. خانواده‌های سنتی به نوعی درگیر این وسایل و خانواده‌های مدرن هم به نحو دیگر هستند. بنابراین امروزه نمی‌توانیم خانواده‌ای را پیدا کنیم که از وسایل ارتباطی بهره‌برداری نکرده باشند. بر این اساس، لحظه‌های بسیار زیادی را از زندگی افراد و خانواده‌ها به تسلط خودش درآورده است. با وجود این وسایل ارتباطی و کم رنگ شدن ارتباط‌های میان فردی در بین اعضای خانواده، نمی‌شود گفت که برقراری ارتباط به نوعی از بین رفته، بلکه نوع فرآیند ارتباط تغییر کرده است. در جوامع پیشرفته افرادی که از محل زندگی خود کوچ کرده‌اند، در روزهایی از سال کنار هم جمع می‌شوند و از هم لذت می‌برند و به باتولید رفتارهای سنتی خود می‌پردازند. متأسفانه به دلیل خلاهایی که در جامعه ما وجود داشته است جامعه ما نتوانسته به نحو درستی از این وسایل بهره ببرد. باید سعی شود تا شیوه استفاده از این ابزار را به افراد جامعه آموزش داد. هویت انسان‌ها تحت تاثیر این رسانه‌ها و ابزارهای ارتباطی در حال شکل‌گیری است. گاهی دستورالعمل‌هایی که در فیلم‌های پخش شده در ماهواره‌ها برای افراد تجویز می‌شود در خانواده‌های واقعی هم به کار گرفته می‌شود. سواد رسانه‌ای میزان آگاهی افراد خانواده نسبت به اثرات رسانه‌هاست. وقتی جوانی وارد فضاهای مجازی می‌شود و با انسان‌هایی با نقاب‌های مختلف ارتباط برقرار می‌کند، اگر از سواد رسانه‌ای برخوردار نباشد بدون شک تحت تاثیر این فضاها قرار خواهد گرفت. متأسفانه به دلیل نداشتن آگاهی مناسب در این بخش، خانواده‌ها نتوانسته‌اند آموزش مناسبی به فرزندان خود بدهند. باید میزان آگاهی افراد بالا برود. در فضاهای مجازی ممکن است صدماتی به افراد وارد شود که تا مدت‌ها از بین نرود. نتایج فرضیه فوق با نتایج پژوهش سهراب زاده و محمدی (۱۳۹۵)، احمدی و احمایی (۱۳۹۲)، کاشفی (۱۳۹۱) و اسمیت (۲۰۱۲) همسو می‌باشد.

همچنین نتایج نشان داد بین گسست ارتباطی با عاطفه نسبت به دانشگاه رابطه وجود دارد. جوامع مختلف در مقاطع زمانی متفاوت با پدیده شکاف نسلی روبرو بوده‌اند. این مسئله یکی از مهم‌ترین پدیده‌های اجتماعی مورد توجه جامعه‌شناسان در کشورهای مختلف بوده است. گسست نسلی‌ها، به ویژه در جوامعی که در مرحله گذر تاریخی خود از جامعه سنتی به توسعه اجتماعی گام برمی‌دارند واقعیتی اجتناب‌ناپذیر و مطالعه ویژه‌ای است و عوامل آن از اهمیت خاصی برخوردار است. جامعه ما به عنوان یک جامعه در حال گذار، مواجه با این پدیده است. این پدیده، به ویژه پس از انقلاب ارتباطات در کشورمان در دهه ۱۳۷۰ وارد مرحله تازه‌ای شد. تفاوت در پوشش، رفتارهای اجتماعی، معاشرت‌ها، تغذیه و ... در تمامی عرصه‌های اجتماعی قابل مشاهده است. این نشان از یک فاصله و شکاف عمیق است که نیازمند برنامه‌ریزی دقیق است. بخشی از عوامل اثرگذار بر پدیده گسست نسلی‌ها، عوامل اجتماعی هستند که از آن‌ها با عنوان عوامل ساختاری و فرهنگی ساد می‌شود؛ بنابراین دسته‌ای از راهکارها باید شکل ساختاری داشته باشند و مسئولان امور فرهنگی در درازمدت به آن توجه کنند. عوامل ساختاری به راهکارهایی گفته می‌شود که زمینه تعامل اعضای خانواده را بیشتر می‌کنند. به عبارتی ایجاد شرایطی است که در آن افراد در معرض تعامل فزاینده قرار می‌گیرند و این تراکم تعامل موجب می‌شود که اعضا نسبت به نگرش‌های همدیگر درک بهتری داشته باشند. رضایت از زندگی پایین و احساس بیگانگی با جامعه و شیوه اداره آن رو به گسترش است. بخش بزرگی از مردم بر این گمانند که از منابعی که برای زندگی مطلوب، با کیفیت و شرافتمندانه نیاز دارند، دور نگه داشته شده‌اند. این نشانه‌های متعدد حکایت از افزایش شکاف‌های اجتماعی، تضاد میان مردم، حکومت و نخبگان می‌کنند. جریانی از گسیختگی روابط اجتماعی در کار است که به اشکال مختلف چون ناپایداری و بی‌ثباتی، احساس بیگانگی یا تضاد خود را آشکار می‌کند. نتایج فرضیه فوق با نتایج پژوهش نیازی و همکاران (۱۳۹۵)، احمدی و احمایی (۱۳۹۲)، کاشفی (۱۳۹۱) و ایشاق فاین (۲۰۱۰) همسو می‌باشد.

از دیگر نتایج پژوهش ارتباط گسست فرهنگی با عاطفه نسبت به دانشگاه می‌باشد. در شرایط گسست فرهنگی، جامعه نه بر اساس سن، بلکه بر اساس دو نوع رویکرد سنتی و جدید به دو گروه تقسیم می‌شود. در هر دو گروه پیر و جوان در کنار هم قرار دارند، اما شاید دلیل کثرت بیشتر جوانان در یکی از گروه‌ها، ناشی از توأم شدن گسست فرهنگی و گسست نسلی باشد. گسست فرهنگی، گسست در آداب و عادات کهنه و جدید نسل جوان و پیر است که به اقتضای گذر عمر متفاوت می‌شود. گسست نسلی، گسست در اندیشه و فرهنگ و نیز ایدئولوژی و آرمان است. نتایج فرضیه فوق با نتایج پژوهش مددلو و رسولی قراعی (۱۳۹۶)، نیازی و همکاران (۱۳۹۵) و سهراب زاده و محمدی (۱۳۹۵) همسو می‌باشد.

میزان ضریب همبستگی بین گسست نسلی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان برابر با ۰٫۵۴۶- می‌باشد که در سطح ۰٫۰۱ رابطه معنی دار است ($p < 0,01$). بر این اساس فرضیه فرعی دوم پژوهش تایید می‌شود. با توجه به منفی بودن رابطه فوق، با بیشتر شدن گسست نسلی در بین دانشجویان عملکرد تحصیلی در دانشجویان ضعیف می‌شود. با توجه به مطالب می‌توان گفت گسست نسلی به طور کلی بر میزان عملکرد تحصیلی دانشجویان تاثیر منفی و معناداری دارد. هرچه استاد رفتار استادی خود را بیشتر به دانشجو انتقال دهد، دانشجو متفاوت‌تر خواهد بود. شاید نبود ارتباط مناسب بین استاد و دانشجو در این سالها موجب آن شده است که اشتیاق دانشجویان به حضور در کلاس‌های درس کاهش یابد. در فضایی که تعامل مناسبی بین استاد و دانشجو وجود نداشته باشد، نقش آموزش و پرورش به خوبی برآورده نمی‌شود. بی‌تردید در دنیای امروز می‌توان از طریق دنیای مجازی، فناوری‌های بسیاری را آموخت، اما آنچه که استاد را در قیاس با این آموخته‌ها

بی‌بدیل می‌کند آن ویژگی زیبای انسانی است. استاد باید بتواند در کنار انتقال دانش بسیاری از ارزش‌ها را در دانشجو شکل دهد. رابطه استاد و دانشجو محدود به انتقال صرف دانش نیست، بلکه در کنار مسائل علمی، دانشجو با شخصیت استاد خود همانندسازی می‌کند، بنابراین رابطه تعاملی مثبت استاد و دانشجو یک حمایت اجتماعی مهم تلقی می‌شود که می‌تواند دانشجو را در برخورد با مسائل مختلفی یاری کند. این ارتباط و احساس بر عملکرد تحصیلی دانشجویان تاثیرگذار است. با توجه به یافته‌ها و نتایج پیشنهادات زیر در این مورد ارائه می‌گردد:

- تلاش برای انتقال ارزش‌ها و میراث فرهنگی به صورت مستدل برای فرزندان از سوی نهاد خانواده و همچنین رسانه‌های جمعی صورت گیرد.

- والدین بر سنت‌هایی که کارکردهای آن در حال تضعیف یا از بین رفتن هستند، بیش از حد پافشاری نکنند.

- استفاده از شیوه‌های دموکراتیک و گفتگوهای متقابل متناسب با شرایط سنی در ابراز نظرات و تصمیم‌گیری‌های زندگی برای بهبود روابط بین نسلی توصیه می‌شود.

- با غنی‌سازی روحیه دینداری و ارتقای مؤلفه‌های مربوط به دینداری میزان گسست نسلی را در بین دانشجویان کنترل و تعدیل شود.
- ارتقاء آگاهی‌ها و مهارت‌های تربیتی والدین از طریق برگزاری دوره‌های آموزش خانواده و توجه آنان به شرایط و احساسات جوانان می‌تواند عاملی مهم در کاهش گسست‌های نسلی باشد. امروزه یکی از مشکلات بین نسلها عدم درک متقابل نسبت به نیازها، آرزوها، شرایط و محدودیت‌های یکدیگر است.

- فهم این نکته که در دهه‌های اخیر فرآیند جهانی شدن فرهنگ شرایط خاصی را برای فرهنگ جوانان از جمله دانشجویان ایجاد شده چندان سخت نیست. لذا دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش متناسب با مقتضیات زمان، در انتقال ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های لازم باید تلاش کند.

- با اجرای برنامه‌های گفتگو و مناظره بین دو نسل دانشجو و اساتید می‌توان باعث درک متقابل ارزش‌ها و خواسته‌ها و کاهش گسست نسلی و افزایش عاطفه نسبت به دانشگاه شد.

- ایجاد کانون‌های فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه‌ها با مشارکت دانشجویان و والدین و با مشارکت حمایت و همراهی اساتید و مسئولین دانشگاه‌ها می‌تواند به کاهش گسست نسلی و در راستای آن عاطفه نسبت به دانشگاه در دانشجویان کمک شایان توجهی نماید.

- هدفمند شدن آموزش‌های غیررسمی در دانشجویان.

- کمک به جامعه پذیری شدن دانشجویان

- برقراری تعامل مناسب بین دو نسل دانشجو و استاد.

- رشد و توسعه و آشنایی با آداب، رسوم، سنن و عقاید صحیح.

- ارتقا سطح سواد رسانه‌ای، فناوری و ارتباطی هر دو نسل.

- تاکید در برخورد عاطفی اساتید با دانشجویان.

منابع و مراجع

- [۱] سیف، علی اکبر. (۱۳۹۲). روانشناسی پرورشی نوین، تهران: دوران.
- [۲] درتاج، فریبا؛ زارعی زوارکی، اسماعیل؛ علی آبادی، خدیجه؛ فرج اللهی، مهران . (۱۳۹۵). تأثیر آموزش از راه دور مبتنی بر موبک بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه پیام نور، فصلنامه پژوهش در نظام های آموزشی، دوره ۶، شماره ۱۰، ۱۳۱-۱۵۰.
- [۳] آزاد ارمکی، تقی (۱۳۸۳). رابطه بین نسلی در خانواده ایرانی، مجموعه مقالات مسائل اجتماعی ایران، انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران: نشر آگه.
- [۴] تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۶). شکاف یا گسست نسلی در ایران امروز: تحلیلها، تخمینها و تدبیرها، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات استراتژیک.
- [۵] موسوی، سیدعلی (۱۳۹۱). خانواده، شکاف نسلی و رسانه‌ها، مجله علوم اجتماعی رسانه و خانواده، دوره اول، شماره ۴.
- [۶] زمانیان، علی (۱۳۸۷). تغییرات بنیادین نهاد خانواده در چند دهه اخیر در ایران، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی.
- [۷] چیت ساز قمی، محمدجواد (۱۳۸۶)، بازشناسی مفاهیم نسل و شکاف نسلی، فصلنامه جوانان و مناسبات نسلی، شماره ۱، صص ۸۵-۱۱۲. ساروخانی، باقر و صداقتی فرد، مجتبی (۱۳۸۸)، شکاف نسلی در خانواده ایرانی، دیدگاهها و بینشها، پژوهش نامه علوم اجتماعی، سال ۳، شماره ۴، صص ۷-۳۱.
- [۸] محمدی، عاطفه‌سادات (۱۳۸۸). بررسی مسئله شکاف نسلی در خانواده‌های ایرانی، پژوهش‌نامه علوم اجتماعی، ش ۲۴.
- [۹] محسنی، تبریزی؛ معیدفر، علیرضا و گلایی، فاطمه (۱۳۸۹)، بررسی اعتماد اجتماعی با نگاهی نسلی به جامعه، فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی، سال ۲۲، شماره ۱، صص ۴۱-۷۰.
- [۱۰] سلیمانپور عمران، محبوبه (۱۳۹۶)، مفهوم شناسی پدیده گسست نسلی و راهکارهای تربیتی برون رفت از آن، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه تربیتی، دوره ۱۲، شماره ۵۰، صص ۶۹-۹۶.
- [۱۱] ساروخانی، باقر و صداقتی فرد، مجتبی (۱۳۸۸). شکاف نسلی در خانواده ایرانی؛ دیدگاه‌ها و بینش‌ها، پژوهشنامه علوم انسانی، سال ۳، شماره ۴، صص ۷-۳۱.
- [۱۲] طبسی، محسن (۱۳۸۸). تأثیر هنر در مناسبات نسلی، فصلنامه فرهنگ و هنر شماره ۲، تابستان ۸۸، صص ۶۳-۷۲.
- [۱۳] معیدفر، سعید (۱۳۸۳)، شکاف نسلی یا گسست فرهنگی، (بررسی شکاف نسلی در ایران)، نامه علوم اجتماعی، دوره ۱۱، شماره ۴، صص ۵۵-۷۹.
- [۱۴] آقاجاری، هاشم (۱۳۸۲). انقطاع نسلها- انسداد نسلها، مجموعه مقالات گسست نسل‌ها، پژوهش‌شکده علوم انسانی و اجتهاد دانشگاهی.
- [۱۵] پناهی، محمدحسین (۱۳۸۸)، فاصله نسلی و اختلافات خانوادگی و چگونگی برخورد با آن، علوم انسانی دانشگاه الزهرا ۳، ش ۳۷-۳۸، ص ۸۶.
- [۱۶] لطف‌آبادی، حسین (۱۳۸۳). عواطف و هویت نوجوانان، تهران، انتشارات نسل سوم.
- [17] Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (2009). Development and validation of a brief measure of positive and negative affect: The PANAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 1063-1070 .
- [18] Ishaque, F. Muhammad, determinants of generation gap among parents and children in Multan city, Pakistan (2010). *Internatinal Reserrch Journal of Finance and Economics*